

CONÈIXER SERINYÀ A PEU
Itinerari 7. Pla de Martís i Fluvià

Fitxa de l'itinerari

Sortida i arribada: plaça de l'Ajuntament de Serinyà

Distància: prop de 9,450 km

Durada: 2 hores

Desnivells: Insignificants

Resum i elements d'interès: Aquest itinerari ens durà, en un principi, pel Pla de Martís. Més endavant, podrem veure una aulina reclamadora i un forn de calç, gaudirem d'un bonic paisatge de ribera i de l'observació d'aus, i passarem per la Central de Serinyà. Època recomanada: durant tot l'any. A l'estiu, és millor evitar les hores fortes de calor. En èpoques de pluges persistents, alguns trams del recorregut poden estar fangosos.

0,00 minuts. Sortim de la plaça de l'Ajuntament pel carrer de l'Arcada. Travessem **el Serinyadell** per un passallís. Pugem, passem per sota de l'arcada i arribem al carrer de Borriol. Tombem cap amunt a l'esquerra fins arribar a una placeta. Allà prenem el carrer de l'Era Mananda.

0,03 (0,260 km) Deixem el carrer, quan aquest tomba a l'esquerra, i l'entrada a unes instal·lacions on pasturen cavalls. Seguim recte tot endinsant-nos per un bosc d'aulines (alzines) i remuntant un bonic corriol que aviat vorejarà la tanca d'una finca, can Calau, que deixarem a la nostra dreta.

0,06 (0,410 km) Pista d'accés a can Calau i portal d'aquesta casa.

0,07 (0,500 km) Trobem mas Quintana, a l'esquerra. Ens hi adrecem i continuem per un corriol que voreja la tanca de pedra d'aquesta casa per la dreta. Prop d'un minut després el corriol es bifurca, continuem pel de la dreta, que més endavant s'eixampla. En el terra rocallós d'aquest paratge (pedra calcària, com la major part del pla de Martís) encara queden les empremtes de les rodes dels carros.

0,13 (0,970 km) Enforquem amb un camí asfaltat. Tenim can Solaric davant nostre. Seguim a l'esquerra per prendre poc després el primer trencall a la dreta.

0,15 (1,100 km) Cal Cau de Dalt. Després de la casa, prenem un altre camí carreter (esquerra) que passa pel costat d'unes edificacions ramaderes on hi ha cavalls. Aviat marxem entre camps amb unes instal·lacions de pràctiques d'equitació (dreta) i arbres (esquerra).

0,20 (1,530 km) Bifurcació a tocar un petit conjunt de roures i aulines. Anem cap a la dreta. Marxem pel pla de Martís. Mantenim la direcció vers sol ixent.

0,29 (2,350 km) Nova bifurcació i caseta de pou, amb un noguer de quatre besses prop seu. Tombem a l'esquerra, direcció nord o tramuntana, tot prenent l'antic camí ral que unia Banyoles amb Dosquers. Fins a tocar el Fluvià caminarem encarats cap a la muntanya del Mont. Ben visible al seu damunt, hi ha el santuari dedicat a la Mare de Déu. Anem sempre pel camí principal i pel mig del gran espai obert del pla de Martís.

0,38 (3,030 km) Els Quatre Camins. Travessem la carretera asfaltada que comunica el veïnat de Martís amb el nucli de Serinyà i continuem pel camí antic de Banyoles a Dosquers que segueix davant nostre, de vegades un xic herbat però ben definit (des d'aquí fins al punt 1,01 podrem trobar tanques en els filats per a bestiar que haurem de tenir cura de deixar ben tancades després de travessar-les). Marxem entre camps i arribem a un petit bosquet d'aulines on deixem, a la dreta, un corriol que ens duria a les instal·lacions d'aeromodelisme del pla de Martís.

0,45 (3,580 km) Ens ajuntem a un camí més ample que ens ve per l'esquerra, un cop travessat el bosquet. Mantenim la mateixa direcció nord. Ara tornem a tenir camps a banda i banda. Quan ja portem una estoneta, pel costat de llevant i enmig d'un camp, podem veure un bonic exemplar d'aulina força a tocar de dos solitaris pins de la varietat pi de llei, pi pinyer, pi pinyoner, pi ver o pi para-sol: per anomenar una mateixa planta, sovint hi ha diversos noms.

0,52 (4,100 km) Just abans d'entrar a un rodal d'aulines tombem a la dreta per un camí de tractors, que de moment s'encara cap a llevant o sol ixent.
Paga la pena d'entrar unes passes a dins del rodal per veure l'Aulina Reclamadora. Tant aquesta com l'anterior diuen que havien estat usades com a reclamadores. Les aulines reclamadores eren arbres modelats per l'home per tal de caçar ocells amb el sistema de reclam i de palletes untades amb vosc. Podem observar que encara queden les restes d'un muret de pedres al voltant del tronc d'aquest arbre. S'hi havien posat expressament per protegir les seves arrels de les rodes dels carros. A ponent i a l'altre costat de l'aulina, veiem una pila de pedres de certa alçada: és un pedreguer o pataquer. En totes les èpoques s'han apilonat els rocs que l'arada arrancava dels camps, per tal de deixar-los més fins i preparats per al conreu.

Caminem pel mig d'un bosquet poc consolidat. Per la nostra dreta s'entreveuen els dos pins solitaris i l'altra aulina singular.
A dins dels bosquets d'aulines atapeïts de sotabosc només hi trobem exemplars de pins adults. Si l'home no hi intervé, ja no hi creixen nous pins. L'excessiva humitat i el poc sol que hi entra no deixen que els pinyons hi arrelin.

Al poc recuperem direcció tramuntana. Per aquest camí de tractors, cada cop més ample i fressat, anirem alternant camps i boscos, de planer primer i de baixada en els seus trams finals (passant per sota de dues línies elèctriques).

1,01 (4,950 km) Pista apta per a vehicles que ve de Cruïlles. La seguim a la dreta i pocs metres després arribem a una mena d'illeta on és trifurca el nostre camí: el de l'esquerra entra a la Torre de l'Hereu —on gaudeixen del privilegi de tenir un magnífic mirador sobre la zona de l'illa de Fares al riu Fluvià—, el de la dreta du al veïnat de Martís, ja en el municipi d'Esponellà, i el del mig, que és per on anirem, baixa cap al Fluvià. Així, baixem decididament.

1,07 (5,350 km) Embranquem amb el camí de les Centrals.

Just abans d'arribar al camí de les Centrals, hi ha un pou al marge esquerre del camí per on baixem: és un forn de calç. Les cases importants solien tenir un forn de calç per anar-se proveint de material per a la construcció i arranjament de les seves propietats. La proximitat de la Torre de l'Hereu podria justificar la ubicació d'aquest forn.

Un rètol davant nostre ens indica la direcció d'Esponellà a la dreta. Nosaltres anem en sentit contrari, cap a ponent. Caminem per uns indrets dominats per la verdor de la vegetació de ribera i amb el riu molt a prop nostre. Entrada la primavera les primules ens fiten el camí.

Poc abans de passar pel mig de les primeres construccions de la Central de Serinyà, si ens aboquem al Fluvià, observarem una deu abundosa que raja al peu del marge del riu: és la font de la Torre de l'Hereu.

1,13 (5,860 km) Central de Serinyà i resclosa.

La Central de Serinyà és una de les cinc (juntament amb la de Martís o del Mig, la d'Esponellà, la de Vilert i la d'Orfes) que es van fer en el Fluvià en aquest tram de riu. Es va treballar en la seva construcció durant els anys 1917 i 1918. La seva producció mitjana anual s'acosta al milió de kW.

1,19 (6,390 km) Deixarem el camí de les Centrals per enfilem-nos per un corriol que puja a l'esquerra. Abans, però, des d'aquí ens podem acostar a la riba del riu per veure la part final de la **Reserva de fauna salvatge de l'Illa de Fares i l'aiguabarreig dels rius Ser i Fluvià**. Aquesta reserva està situada entre els termes municipals de Serinyà, Sant Ferriol i Maià de Montcal. El que antigament era una illa al Fluvià, actualment és una península amb una superfície de 65 Ha, i només en casos de grans crescudes es converteix de nou en una illa. Els meandres del Fluvià, els canyissars a prop de la resclosa, els codolars i la vegetació de ribera que voreja el riu en aquesta zona, així com la seva tranquil·litat, fan que sigui un indret de gran interès ecològic i un dels principals punts de nidificació de les aus aquàtiques de la comarca.

Aquest tram del riu Fluvià va ser un dels punts escollits per a l'alliberament de llúdrigues del projecte de reintroducció d'aquests animals, dut a terme des del Parc dels Aiguamolls de l'Empordà.

També, si continuem unes desenes de metres més pel camí de les Centrals, podem arribar-nos fins al curiós pont de les Planetes –que pren el nom d'una casa propera– que travessa la part final del Ser, un indret d'aigua, fresc i d'una especial bellesa.

Pugem per un terreny pedregós, on l'aigua s'ha endut l'argila i ha aflorat la roca del subsòl. A mesura que anem pujant, el camí s'eixampla. Obviem algunes traces que es desprenen a banda i banda del corriol, més aviat rastres de senglar i passos de boletaires.

1,27 (6,900 km) Divisòria de camins. La pujada continua tot recte. Nosaltres anirem cap a la dreta, ara de pla, per una zona força ombrada de vegetació i per un camí també ample.

1,32 (7,280 km) El camí es bifurca en sortir del bosc i arribar a un camp que se'ns obre davant nostre. Girem a l'esquerra i caminem tot vorejant aquest

camp per un terreny argilós. Des d'aquí tenim una bonica panoràmica sobre les muntanyes de la Garrotxa i els Pirineus. També veiem la casa de la Canova de n'Illa al fons, ja a l'altra riba del riu Ser –que passa enfondit i que no veiem des d'on ens trobem–. Al costat d'aquesta casa destaca la capçada de l'Aulina Grossa, ben visible des d'aquí.

1,35 (7,480 km) Pista ampla, poc després d'haver deixat el camp que vorejàvem i creuar una petita zona arbrada. Anem cap a la dreta. En menys de mig minut, i ja de pujada, obviem un trencall a la dreta, trobem la tanca i el portal d'entrada a la finca de mas Espia i el camí apte per a vehicles que hi accedeix. El seguirem a l'esquerra i marxarem per terreny ombrat per les aulines. Al cap d'uns dos minuts, trobarem unes boniques formacions rocoses de pedra calcària, amb algunes falgueres, al marge esquerre del camí.

El tipus de roca calcària que forma la terrassa del pla de Martís es dissol fàcilment amb l'aigua. No és pas casualitat que aquesta sigui una zona rica en coves o baumes, normalment habitades per l'home primitiu. En són exemple les del Parc de les Coves Prehistòriques de Serinyà, la cova dels Encantats o la cova Mariver.

Anant sempre de pujada i pel camí principal, pel costat de tramuntana trobarem diverses cases: primer passarem prop de la casa de can Reixac, després trobarem el portal de mas Oms i anirem vorejant la tanca de pedra d'aquesta finca i, tot seguit, el filat d'una casa de més recent construcció.

1,46 (8,230 km) Afluïm a una pista més ampla. Tombem a la dreta i ens encarem cap a migdia. Aviat obviem una pista a la dreta que és l'entrada a la casa de colònies Els Refugis.

1,50 (8,560 km) Passem per davant de la casa de la Canova de la Font a la nostra dreta, en un paratge ple d'harmonia. Poc després aflüim al Camí de Martís. És un vial asfaltat que seguirem a la dreta. A poc menys d'un minut, trencarem a l'esquerra pel carrer d'Esponellà. Al moment, a mà dreta hi tenim la casa de can Patrona. Aquest carrer, en bona part, és una mena de corriol. Quan aquest es divideix, cal anar per la dreta. Ja cap al seu tram final (quan té més aspecte de carrer), hi trobem una filera de cases, que ja formen part del nucli de Serinyà.

1,56 (9,070 km) Enforquem amb el carrer de Borriol. El seguirem a l'esquerra. El campanar de l'església parroquial sobresurt per damunt dels teulats de les cases. Entrem al carrer de Figueres que ens baixarà cap a travessar el Serinyadell (ras i curt: el Torrent, per a la gent del poble) per un passallís. Hi podem veure els rentadors públics, que encara s'utilitzen per rentar roba i per posar-se al dia dels esdeveniments quotidians.

2,00 (9,450 km) Plaça de l'Ajuntament.

